

**ПЕРСПЕКТИВИ ОПТИМІЗАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ
ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ**

Розкрито проблему захисту національного товаровиробництва, стимулювання та розвитку вітчизняного виробничого потенціалу. Запропоновано інструментарій посилення державного контролю за процесами розвитку виробничого потенціалу, рекомендовано важелі підвищення ефективності його функціонування.

Ключові слова: економіка, податкова система, економічна безпека, мито.

Постановка проблеми. Посилення захисту матеріальних і фінансових цінностей інтелектуальної власності та утворення цілісного середовища в умовах трансформаційної економіки обумовлює необхідність оптимізації функціонування та розвитку виробничого потенціалу України. Дослідження автора, шляхом аналізування процесу розвитку національного виробництва показали низький рівень захисту товаровиробництва в Україні. Встановлено, що причинами ослаблення захисних функцій є прогалини в податковій системі, в митному законодавстві в ефективності заходів економічної безпеки. Зовсім неготовим виявилися законодавство України до такого нового явища, як рейдерство. Усі ці та інші обставини зумовлюють необхідність аналізу перспектив оптимізації функціонування та розвитку виробничого потенціалу України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Захистом національного товаровиробництва в Україні займаються сучасні вітчизняні і зарубіжні науковці, дослідники серед яких: С. Кашубіна, П. Мельник, Л. Тарангул, З. Варналій, В. Паляниця, О. Погайдак, Н. Мацелюх, Ю. Голуб, Я. Белінська, Б. Андрушків, З. Сороківська. [1-7] Їх роботи присвячені економічним аспектам стану розвитку економіки, вивченню розвитку тенденцій, дослідженню причин виникнення протиріч у цій сфері. Тим часом проблема удосконалення організаційно-економічного механізму посилення захисних функцій вітчизняного товаровиробництва в Україні залишається поза увагою.

Постановка завдання. Основними цілями статті є розкриття проблеми захисту національного товаровиробництва, стимулювання та розвитку вітчизняного виробничого потенціалу, а також запропонувати інструментарій посилення державного контролю за процесами розвитку виробничого потенціалу.

Викладення основного матеріалу дослідження. Галузі національної економіки в Україні розвиваються під впливом ряду чинників, серед яких: державного контролю та відповідальності;

податкові та цінові чинники; економічно майнової безпеки; фінансово-кредитних відносин; монетарна політика держави; митна політика інше.

Справді, в сучасних складних економічних умовах перед державою виникає потреба побудови гнучкої податкової системи. Ця система повинна сприяти виконанню державою своїх функцій, у тому числі поповнення державного бюджету, але в той же час також не повинна перешкоджати формуванню та нарощуванню фінансового капіталу підприємств. Податкова політика держави тепер знаходиться у процесі удосконалення. Високі податки та надмірний податковий тиск на платників має вплив на розвиток виробництва та створює передумови для розвитку тіньової сфери [1].

Податки повинні виконувати стимулюючу функцію, сприяти створенню сприятливої інвестиційної атмосфери, зокрема, що стосується іноземного інвестування. В Україні найістотнішими податками, з погляду бюджетних надходжень, є податок на прибуток підприємств, податок на додану вартість, податки у фонд оплати праці, податки на особисті доходи та акцизний збір [2].

Існуючу податкову систему необхідно тісніше взаємопов'язати із законодавчою базою, у силу обставин досягати скорочення кількості законодавчих актів, суттєво зменшити кількість загальнодержавних і місцевих податків і зборів. При формуванні податкової політики потрібно знайти оптимальне поєднання стабільності й гнучкості податкової системи.

Не менш важливим, аніж податкова система, для забезпечення ефективного функціонування вітчизняного виробництва є заходи економічної безпеки. Забезпечення економічної безпеки - є, по відношенню до підприємств, однією з найважливіших функцій держави, реалізація якої покликана посилювати позиції в міжнародному співтоваристві, захищати національного виробника на арені власної країни. Безпека підприємницької діяльності в умовах ринкової економіки є вагомим компонентом національної безпеки та

конкурентоспроможності країни. Захищеність економічних інтересів підприємств забезпечує їх стале функціонування та розвиток в умовах європейської інтеграції України, що сприяє зростанню економіки, формуванню здорового конкурентного середовища та передумов для залучення інвестицій.

У стратегічному плані економічну безпеку гарантує лише конкурентоспроможна економіка. Але нині спостерігається тенденція реалізувати лише тактичні заходи щодо соціально-економічного розвитку економіки. Такий стан справ зумовлений здебільшого чинниками об'єктивного характеру, однак не можна відкидати і суб'єктивні чинники.

Основне завдання держави в контексті забезпечення економічної безпеки полягає у створенні такого економічного, політичного та правового середовища й інституційної інфраструктури, які би стимулювали найбільш життєздатні підприємства, інвестиційні процеси, виробництво перспективних конкурентоспроможних товарів. Цей процес має супроводжуватися реалізацією низки заходів, серед яких найактуальнішими є:

- діагностика галузевої конкурентоспроможності, створення умов для входження до світової господарської системи;
- вибір пріоритетних сфер, галузей, комплексів, які в змозі забезпечити вихід на світові ринки;
- розробка програм та механізмів їх реалізації відповідно до обраних пріоритетів;
- забезпечення активної участі в реалізації програм держави та інших суб'єктів господарської діяльності.

Сьогодні потрібно враховувати, що місце країни в сучасному світі визначається якістю людського капіталу, станом освіти, ступенем використання науки і техніки у виробництві.

З метою зміцнення економічної безпеки підприємництва в Україні на загальнодержавному рівні видається необхідним посилення програмно-нормативного регламентування безпеки підприємницької діяльності в Україні та забезпечення підвищення мотивації органів місцевого самоврядування щодо здійснення заходів по зміцненню економічної безпеки підприємництва. Недостатня урегульованість на законодавчому рівні такого явища, як "рейдерство", в певних випадках не дозволяє вчасно й оперативно запобігати конфліктним ситуаціям, що носять протиправний, "загарбницький" характер, протидіяти негативним наслідкам, а також попереджати такі атаки. Тому керівники підприємств в Україні намагаються самостійно боротися з рейдерством, об'єднуючись в антирейдерські організації,

збираючи досвід одне одного і досвід підприємств у міжнародних країнах [3].

Удосконалення фінансово-кредитних відносин, монетарна політика держави є одним із найважливіших чинників економіки України, які мають вагомий вплив на захист виробництва та розвиток підприємництва в цілому, адже організація системи державного регулювання розвитку кредитних послуг, управління та регулювання кредитними ресурсами з їх активізацією і побудова найбільш раціонального кредитного механізму, спрямованого передусім на відновлення виробництва та розвиток основних стратегічних і пріоритетних галузей економіки. Підприємства, які потребують значного фінансового забезпечення для налагодження і розвитку виробничого процесу та якісного функціонування на ринку, звертаються до вітчизняних кредиторів. Провідне місце в цьому належить національній фінансово-кредитній системі і, зокрема, кредитному механізмові [4-5].

Однією з ключових умов успішної співпраці держави, фінансових інститутів і підприємств у сфері розвитку мікрокредитування є отримання мультимедійного ефекту від наданих державою коштів. Державна підтримка процесу кредитування підприємництва буде результативною лише тоді, коли відповідатиме довгостроковим цілям розвитку країни, а також матиме чіткі і зрозумілі індикатори ефективності, наприклад, доступність мікрокредитів для дрібних і соціально незахищених позичальників.

Неефективність монетарної політики в Україні, має суттєве економічне підґрунтя. З нього випливають заходи щодо вдосконалення сфери кредитно-грошових відносин. З цих заходів багато загальноновизнані і достатньо очевидні: структурна політика, спрямована на розвиток імпортозамінюючих галузей та підвищення продуктивності у низькопродуктивних сферах; інвестиційна політика, яка би сприяла залученню інвесторів із подальшим розширенням пропозиції товарів і послуг; реальна боротьба з монополізмом; удосконалення фінансового ринку країни [6].

Не другорядним чинником є митна політика, що виступає одним з дієвих інструментів державного регулювання зовнішньоекономічних зв'язків. Основна її функція в першу чергу - захист внутрішнього ринку та стимулювання виходу вітчизняних товарів на міжнародні ринки. Мито є найважливішим інструментом зовнішньоторгової політичної держави, що використовується з метою обмеження ввезення іноземних товарів, захисту та заохочення розвитку вітчизняного виробництва, стимулювання вивезення національних товарів [7]. В економічно розвинених країнах найбільш

розповсюдженим є мито, що стягується з товарів, ввезених до країни, тобто регулюванню підлягає тільки імпорт. Експорт товарів регулюється, як правило, лише в країнах з невисоким рівнем економічного розвитку. В Україні діє система квотування експорту. Будь-яке втручання у те, що відбувається на ринку, шкодить, врешті-решт, виробнику. Наприклад, за умов відсутності державних дотацій на виробництво аграрної продукції втрачає саме фермер - той, хто в кінцевому підсумку заплатить за всі обмеження, що їх держава намагається запровадити на ринку сільськогосподарської продукції, і квот, які діють нині, і експортних мит.

Отже, всі вищезгадані чинники є так званими засобами забезпечення посилення ефективності функціонування виробничого потенціалу України. Організація їх ефективної взаємодії дозволить досягти нарощення обсягів національного товаровиробництва. Адже основною метою в розвитку підприємства є забезпечення ефективності організаційно-економічного механізму посилення захисних функцій, які зумовлюють упровадження наступних інноваційно-логістичних засобів організації виробництва, що забезпечують: висхідний розвиток, стабільне функціонування, рентабельність і прибутковість підприємства.

Список літератури

1. Кашубіна С.О. Вплив податкової політики держави на діяльність підприємств/С.О. Кашубін [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.rusnauka.com/ONG/Economics/3_kashubina.doc.htm
2. Податкова політика України: стан, проблеми та перспективи : монографія / П.В. Мельник, Л.Л. Тарангул, З.С. Варналій та ін. / за ред. З.С. Варналія. - К. : Вид-во "Знан-ня" України, 2008. - 675 с.
3. Саміотика вирішення проблем ресурсно-економічної безпеки : [Монографія] / О. Руда, В. Паляниця, О. Погайдак та ін. / за ред. Б.М. Андрушківа -Тернопіль: ТОВ "Тернограф", 2013. - 306с.
4. Голуб Ю.О. Статистичні узагальнення із надання кредитів та їх вплив на розвиток вітчизняних підприємств машинобудування // Вісник Житомирського державного технологічного університету. - № 2 (48)-2009р.
5. Мацелюх Н.П. Вплив податкових чинників на формування цін // Фінанси України. - 2003. - №2.
6. Я. Белінська Інструменти активізації кредитування підприємництва в умовах економічної депресії // Аналітична записка [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/348/>
7. Сороківська З. К. Особливості грошово-кредитної політики Національного банку України в контексті досягнення макроекономічної стабільності / З. К. Сороківська // Інноваційна економіка. - 2012. - №8(34). - С. 231-237

Анотація

Ольга Рудая

ПЕРСПЕКТИВЫ ОПТИМИЗАЦИИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ ПРОИЗВОДСТВЕННОГО ПОТЕНЦИАЛА УКРАИНЫ

Раскрыта проблема защиты национального товаропроизводства, стимулирования и развития отечественного производственного потенциала. Предложен инструментарий усиления государственного контроля за процессами развития производственного потенциала рекомендуется рычаги повышения эффективности его функционирования.

Ключевые слова: экономика, налоговая система, экономическая безопасность, пошлина.

Summary

Olya Ruda

FUTURE ASPECTS AND OPTIMIZATION OF PRODUCTION POTENTIAL OF UKRAINE

The problem of protecting national production, promotion and development of domestic productive capacity was solved. instruments increased state control over the processes of production capacity recommended leverage increase its efficiency was proposed.

Keywords: economy, tax system, economic security, impost.